

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

Vũ Thị Thanh

TRIẾT LÝ GIÁO DỤC ISLAM GIÁO VÀ ẢNH HƯỞNG
ĐẾN GIÁO DỤC MALAYSIA

Chuyên ngành: Đông Nam Á học

Mã số: 9310608.02

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ ĐÔNG NAM Á HỌC

Hà Nội - 2024

Công trình được hoàn thành tại:

**Khoa Đông Phương học - Trường Đại học Khoa học xã hội &
Nhân văn – Đại học Quốc gia Hà Nội**

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Đỗ Thu Hà

Phản biện 1: PGS.TS. Văn Ngọc Thành

Phản biện 2: GS.TS. Hồ Sĩ Quý

Phản biện 3: PGS.TS. Đặng Thị Hoa

Luận án được bảo vệ trước Hội đồng cấp Đại học Quốc gia Hà Nội
chấm luận án tiến sĩ họp tại Phòng 302, nhà E, Trường Đại học Khoa
học xã hội và Nhân văn, số 336 Nguyễn Trãi, Thanh Xuân, Hà Nội.

Vào hồi 8 giờ 30 phút ngày 12 tháng 9 năm 2024

Có thể tìm hiểu luận án tại:

- Thư viện Quốc gia Việt Nam
- Trung tâm Thông tin - Thư viện, Đại học Quốc gia Hà Nội

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Giáo dục đóng vai trò quan trọng đối với sự phát triển của lịch sử loài người cũng như đối với các quốc gia và các cộng đồng xã hội. Giáo dục là quá trình truyền đạt hoặc thu nhận kiến thức, giá trị và kỹ năng mà lý tưởng nhất là góp phần cải thiện người học và xã hội. Để có một nền giáo dục phát triển, cần có một triết lý giáo dục nền tảng phù hợp với bối cảnh thực tiễn của từng quốc gia, dân tộc.

Đối với Islam giáo, triết lý giáo dục được xem là một phương tiện giáo dục toàn diện. Các khía cạnh cảm xúc, trí tuệ, đạo đức, tinh thần, trực quan và sự sáng tạo của con người là trọng tâm của triết lý giáo dục Islam giáo. Sự kết nối đồng thời của những khía cạnh này được nhấn mạnh trong triết lý và được truyền dạy thông qua các môn học. Chính vì vậy, triết lý giáo dục Islam giáo được xem là quan điểm chủ đạo, định hướng cho mọi hoạt động của hệ thống giáo dục Islam giáo, với mục đích tạo ra các Muslim phát triển cân bằng về đức, trí, thể, mỹ để thực hiện nguyện vọng của quốc gia. Trên cơ sở đó, Islam giáo cho rằng giáo dục của họ là nền giáo dục toàn diện. Thông qua việc triển khai, thực hiện triết lý giáo dục, Muslim được học tập theo một mô hình giáo dục toàn diện. Điều này thể hiện một nỗ lực to lớn của nền giáo dục Islam giáo nhằm phát triển hết khả năng của con người và đề xuất những cách thức giảng dạy, học tập và rèn luyện con người trong một quá trình giáo dục Islam giáo đích thực.

Trên thực tế, Islam giáo ra đời, tồn tại lâu đời trên thế giới và có ảnh hưởng đến nhiều quốc gia, trong đó có Malaysia. Islam giáo được lấy làm tôn giáo chính thức của Malaysia và có ảnh hưởng đến nhiều lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội Malaysia, nhưng trong

đó ảnh hưởng đến lĩnh vực giáo dục là nổi bật nhất. Cụ thể, mô hình giáo dục của Malaysia hiện nay là mô hình giáo dục theo kiểu của phương Tây (Anh quốc), nhưng trong đó vẫn lấy giáo dục Islam giáo làm nền tảng và triết lý giáo dục Islam giáo làm cốt lõi để xây dựng Triết lý giáo dục Quốc gia Malaysia và vận hành nền giáo dục kể từ sau khi quốc gia này giành được độc lập. Mặc dù, hệ thống giáo dục của Malaysia ngày nay còn nhiều vấn đề cần phải bàn, song được đánh giá là hệ thống có chất lượng cao ở Đông Nam Á, vừa mang tính hội nhập quốc tế vừa giữ được những bản sắc riêng của xã hội Islam giáo. Việc kế thừa các giá trị giáo dục Islam giáo kết hợp với mô hình giáo dục của phương Tây đã mang lại cho Malaysia nhiều thành tựu quan trọng, khẳng định được vị thế ở khu vực. Điều này cho thấy vai trò quan trọng của Islam giáo đối với quá trình phát triển giáo dục của Malaysia, đặc biệt là những đóng góp của Islam giáo về mặt giá trị đạo đức, nhân cách con người.

Liên hệ với Việt Nam, giáo dục của Việt Nam thời gian qua đạt được nhiều thành tựu quan trọng, song bên cạnh đó cũng còn cả những hạn chế, trong đó có việc giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên. Hệ thống giáo dục của Việt Nam thời gian qua còn tồn tại bệnh thành tích, việc dạy đức cùng với dạy tài cho học sinh, sinh viên vẫn để lại nhiều vấn đề đáng nói, mà hệ quả của nó biểu hiện qua những tiêu cực trong giáo dục (gian lận thi cử, bạo lực học đường...). Có lẽ tình trạng này xuất phát từ khâu thực hiện quản lý giáo dục và triển khai giảng dạy. Hơn nữa, hiện nay triết lý giáo dục của Việt Nam vẫn chưa được diễn đạt một cách ngắn gọn, xúc tích, bao quát và đầy đủ nhất (chưa có văn bản công bố chính thức từ phía Nhà nước) có thể cũng là một trong những lý do dẫn đến những hạn chế kể trên. Do đó, cho dù đã đạt được nhiều thành tựu giáo dục

quan trọng, nhưng thực chất, hiệu quả giáo dục vẫn chưa hoàn toàn đáp ứng được kỳ vọng đặt ra.

Xuất phát từ những lý do và cách đặt vấn đề nêu trên, tác giả nhận thấy luận án “*Triết lý giáo dục Islam giáo và ảnh hưởng đến giáo dục Malaysia*” được xem là cần thiết cả về lý luận và thực tiễn, giúp chúng ta học hỏi thêm kinh nghiệm quốc tế trong việc tiếp thu, chọn lọc và vận dụng một số giá trị tích cực của tôn giáo trên cơ sở tiếp biến vào giáo dục của Việt Nam, nhất là trong xây dựng một triết lý giáo dục *mới, phù hợp hơn* với bối cảnh hiện tại, cho dù Việt Nam không phải là một quốc gia Islam giáo, nhưng cả Việt Nam và Malaysia đều có chung một mục đích là đào tạo con người có đủ “kỹ, nhân, nghĩa” thông qua giáo dục. Hơn nữa, nghiên cứu còn giúp chúng ta hiểu rõ hơn về Malaysia, một quốc gia Islam giáo quan trọng ở khu vực Đông Nam Á, góp phần củng cố hơn nữa mối quan hệ Việt Nam-Malaysia trong thời gian tới.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu của luận án

Mục đích nghiên cứu của luận án: Luận án tập trung phân tích, làm rõ những nội dung cơ bản, nội hàm, ý nghĩa của triết lý giáo dục Islam giáo và những ảnh hưởng của nó đến giáo dục của Malaysia, từ đó đưa ra những đánh giá, nhận xét chung về thành công và hạn chế của nền giáo dục Malaysia dưới tác động của triết lý giáo dục Islam giáo. Trên cơ sở đó, luận án gợi mở việc chọn lọc, tiếp thu một số giá trị tích cực của tôn giáo vào giáo dục của Việt Nam, nhất là trong xây dựng triết lý giáo dục *mới* của Việt Nam hiện nay.

- Để đáp ứng được mục đích nghiên cứu nêu trên, luận án tập trung giải quyết một số nhiệm vụ sau:

+ *Thứ nhất*, phân tích tổng quan tình hình nghiên cứu có liên quan đến luận án.

+ *Thứ hai*, làm rõ tiền đề lý luận và bối cảnh thực tiễn về ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục của Malaysia.

+ *Thứ ba*, làm rõ nội dung cơ bản của triết lý giáo dục Islam giáo và vai trò của nó trong giáo dục.

+ *Thứ tư*, phân tích những ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia.

+ *Thứ năm*, đánh giá về kết quả giáo dục của Malaysia dưới tác động của triết lý giáo dục Islam giáo và gợi ý cho Việt Nam.

3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu của luận án

- ***Đối tượng nghiên cứu của luận án:*** luận án tập trung nghiên cứu về triết lý giáo dục Islam giáo và ảnh hưởng đến giáo dục Malaysia.

- ***Phạm vi nghiên cứu của luận án:***

+ *Phạm vi không gian:* giới hạn trong triết lý Islam giáo, và giáo dục của Malaysia.

+ *Phạm vi thời gian:* Luận án tập trung nghiên cứu ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục của Malaysia trong giai đoạn từ khi Malaysia giành được độc lập (năm 1957) cho đến năm 2022 trong đó chú trọng hơn vào khoảng thời gian từ sau năm 2000 khi hệ thống giáo dục của Malaysia bắt đầu đạt được nhiều thành tựu. Ngoài ra, khoảng thời gian trước năm 1957 cũng được nghiên cứu nhằm so sánh và đánh giá tình hình giáo dục của Malaysia trước và sau độc lập.

+ *Phạm vi nội dung:* Tôn giáo nói chung và Islam giáo nói riêng đều có cả những ưu điểm và hạn chế, tuy nhiên luận án chỉ tập trung bàn luận về vai trò tích cực (ưu điểm) của tôn giáo đối với xã hội và đối với giáo dục. Trong phạm vi Malaysia, Islam giáo là quốc giáo, có ảnh hưởng đến mọi mặt đời sống kinh tế - xã hội của Malaysia,

nhưng ảnh hưởng đến giáo dục là nổi bật nhất, đó đó luận án chủ yếu tập trung nghiên cứu về những khía cạnh tích cực của triết lý giáo dục Islam giáo, phân tích những ảnh hưởng của nó đến giáo dục của Malaysia.

4. Cơ sở lý thuyết và phương pháp nghiên cứu của luận án

4.1. Cơ sở lý thuyết

Tiếp cận từ cơ sở lý luận tổng quan, luận án sử dụng hai cách tiếp cận sau:

Tiếp cận từ cơ sở lý luận tổng quan, luận án sử dụng hai cách tiếp cận sau:

- Tiếp cận lịch sử (lịch sử - logic): Cách tiếp cận này được sử dụng để xem xét nguồn gốc hình thành (nền tảng căn bản), quá trình phát triển của triết lý giáo dục Islam giáo và giáo dục của Malaysia theo các giai đoạn thời gian.

- *Cách tiếp cận liên ngành*: Nội dung nghiên cứu của luận án có liên quan đến nhiều chuyên ngành như tôn giáo, lịch sử, giáo dục, chính trị, xã hội học,... Phương pháp nghiên cứu này cho phép tiếp cận đối tượng nghiên cứu bằng nhiều cách thức, dựa trên cứ liệu của nhiều chuyên ngành kể trên để tìm hiểu, nhận diện về Islam giáo, triết lý giáo dục Islam giáo và giáo dục của Malaysia cũng như phân tích những ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục của Malaysia.

4.2. Phương pháp nghiên cứu của luận án:

Trên cơ sở tiếp cận liên ngành, luận án sử dụng kết hợp nhiều phương pháp nghiên cứu: phương pháp phê phán tài liệu, phương pháp lịch sử, phân tích và tổng hợp, suy luận - diễn dịch, so sánh – đối chiếu... để phục vụ toàn bộ quá trình nghiên cứu luận án.

5. Đóng góp mới của luận án

Luận án trước hết góp phần làm rõ triết lý giáo dục Islam giáo. Triết lý này mặc dù đã được đề cập trong một số tài liệu nhưng khá tản mát, rời rạc. Trong luận án này, triết lý giáo dục Islam giáo sẽ được thể hiện qua các nội dung cụ thể và được hệ thống hoá lại theo cách đánh giá của tác giả.

Luận án cũng chỉ ra những ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục của Malaysia qua các kênh truyền tải ảnh hưởng (Nhà nước, chính sách, các tổ chức...); phạm vi ảnh hưởng (mục đích, nội dung, phương pháp giáo dục), và đối tượng chịu ảnh hưởng (các cộng đồng dân tộc, người dạy, người học...)

Cuối cùng luận án đưa ra những nhận xét, đánh giá về kết quả giáo dục Malaysia dưới tác động của triết lý giáo dục Islam giáo, từ đó chỉ ra những giá trị tích cực của tôn giáo mà Việt Nam cần tham khảo, đặc biệt trong xây dựng triết lý giáo dục.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

Về lý luận: Hệ thống hoá những vấn đề lý luận chung về triết lý giáo dục và triết lý giáo dục Islam giáo; đóng góp một nghiên cứu thực nghiệm chứng minh vai trò quan trọng của triết lý giáo dục và vai trò của tôn giáo đối với hệ thống giáo dục của một quốc gia thông qua phân tích, đánh giá ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia.

Về thực tiễn: Kết quả nghiên cứu của luận án được xem là tài liệu hữu ích giúp cho các chuyên gia, các nhà nghiên cứu chính sách có cách nhìn khách quan và toàn diện hơn về giá trị của tôn giáo đối với giáo dục, đặc biệt trong bối cảnh thế giới và Việt Nam đang chú trọng đến vai trò của tôn giáo đối với quá trình phát triển kinh tế - xã hội nói chung và giáo dục nói riêng. Theo đó, luận án khuyến nghị các nhà hoạch định chính sách giáo dục Việt Nam chú ý đến việc vận

dụng các giá trị tốt đẹp của tôn giáo vào giáo dục, nhất là trong xây dựng triết lý giáo dục của Việt Nam phù hợp với thực tiễn. Bên cạnh đó, kết quả nghiên cứu của luận án cũng là nguồn tư liệu tham khảo của ngành Đông Nam Á học và Tôn giáo học tại Việt Nam.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo, phần nội dung của luận án được chia thành 5 chương, 15 tiết.

CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

Trên cơ sở khảo cứu các tài liệu, luận án khái quát tình hình nghiên cứu theo 04 nhóm vấn đề chính: 1) Nghiên cứu những vấn đề lý thuyết cơ bản của triết lý giáo dục; 2) Nghiên cứu về triết lý giáo dục Islam giáo; 3) Nghiên cứu về giáo dục ở Malaysia; 4) Nghiên cứu về ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia.

- Nhìn chung các công trình nghiên cứu đã đạt được các kết quả sau:

Thứ nhất, các công trình nghiên cứu chung về triết lý giáo dục tập trung phản ánh những vấn đề cơ bản về mục đích, phương pháp và nội dung giáo dục, cũng như tầm quan trọng của giáo dục đối với sự phát triển cá nhân và xã hội. Bên cạnh đó, một số nghiên cứu đã khái quát được triết lý giáo dục từ truyền thống đến hiện đại, hay nói cách khác là qua các thời kỳ biến đổi của lịch sử để khẳng định rằng giáo dục phải có nội dung phong phú, hội tụ cả tri thức và đạo đức nhưng đồng thời phải phù hợp với từng thời đại, quốc gia.

Thứ hai, các công trình nghiên cứu về triết lý giáo dục Islam giáo chỉ ra được mục tiêu và mục đích của giáo dục Islam giáo, đặc biệt là những luật lệ, quy định của Islam giáo trong giáo dục. Các

tác giả cũng cho rằng, nhìn chung giáo dục Islam giáo tập trung nhiều hơn vào giảng dạy theo Kinh Qu'ran và Sunnad và tuân thủ nghiêm ngặt những lời răn dạy của Nhà tiên tri Muhammad. Giáo dục Islam đã bắt đầu trong lịch sử, trải qua nhiều khó khăn thách thức vẫn tồn tại cho đến ngày nay và có ảnh hưởng đến nhiều lĩnh vực trong đời sống kinh tế, chính trị, văn hoá - xã hội của các quốc gia Islam giáo.

Thứ ba, các công trình nghiên cứu về ảnh hưởng của giáo dục Islam giáo ở Malaysia chủ yếu đề cập đến nội dung giáo dục, một số đổi mới và hạn chế còn tồn tại của hệ thống giáo dục Malaysia. Nội dung về tư tưởng giáo dục trong Islam giáo cũng được đan xen bàn luận trong một số công trình. Trong khi về ảnh hưởng của giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia thì chỉ được các tác giả đề cập đến một cách mờ nhạt, trong khi đó ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia thì chưa được đề cập đến.

- Qua việc nghiên cứu các công trình đã tổng quan của các tác giả cả trong nước và nước ngoài đều cho thấy không có sự trùng lặp với luận án. Trên cơ sở kế thừa những kết quả nghiên cứu của các nhà khoa học đi trước, luận án tập trung nghiên cứu một số vấn đề sau:

Một là, theo lịch sử nghiên cứu nói trên, quan điểm về triết lý giáo dục và triết lý giáo dục Islam được tiếp cận nghiên cứu theo nhiều cách khác nhau, do đó cũng đưa ra nhiều khái niệm, định nghĩa khác nhau. Trên cơ sở kế thừa, tác giả hệ thống hoá các khái niệm, quan điểm về triết lý giáo dục và triết lý giáo dục Islam giáo theo cách riêng của mình.

Hai là, nghiên cứu về triết lý giáo dục Islam giáo và ảnh hưởng đến giáo dục Malaysia ở Việt Nam còn trong tình trạng chưa được

khai phá. Vì vậy, tác giả luận án tập trung làm rõ về mục đích, nội dung và phương pháp giáo dục trong Islam giáo. Từ đó phân tích nội dung, nội hàm của triết lý giáo dục Islam giáo và chỉ ra những ảnh hưởng tích cực và tiêu cực đối với giáo dục của Malaysia.

Bà là, hiện nay Đảng và Nhà nước đang tích cực đề cao vai trò của tôn giáo và những giá trị tích cực của tôn giáo đối với phát triển kinh tế - xã hội. Luận án hướng tới khảo cứu và phân tích một cách chuyên sâu những giá trị đạo đức tốt đẹp của Islam giáo được Malaysia vận dụng trong nền giáo dục của họ để đưa ra đánh giá về kết quả giáo dục của Malaysia dưới những tác động của triết lý giáo dục Islam giáo và gợi ý cho Việt Nam từ khía cạnh này, cho dù Việt Nam không phải là một quốc gia Islam giáo, nhưng cả Việt Nam và Malaysia đều cùng chung một mục đích là giáo dục con người phát triển toàn diện về đức, trí, thể, mỹ thông qua giáo dục.

CHƯƠNG 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ ẢNH HƯỞNG CỦA TRIẾT LÝ GIÁO DỤC ISLAM GIÁO ĐẾN GIÁO DỤC MALAYSIA

2.1. Cơ sở lý luận về ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam đến Malaysia

2.1.1. Một số thuật ngữ và khái niệm cơ bản

Một số thuật ngữ (slam giáo, Muslim, Islam giáo hoá giáo dục, sách Hadith, các giá trị đạo đức tôn giáo được, Quốc giáo) cũng như một số khái niệm cơ bản (khái niệm về triết lý, triết lý giáo dục) được trình bày làm tiền đề lý luận cho ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia.

Trên quan điểm kế thừa những khái niệm và định nghĩa về triết lý của các triết gia, nhà khoa học của cả phương Đông và phương Tây nêu trên, theo cách hiểu của tác giả, triết lý là một lĩnh vực hàn

lâm nhưng có mối quan hệ chặt chẽ với đời sống con người, triết lý đưa ra những nguyên tắc định hướng hành động của con người và giúp người ta biết cách diễn tả ý tưởng bằng lời nói, hoặc bằng văn bản một cách cô đọng, mạch lạc, ngắn gọn nhưng với nội hàm rộng lớn. Nói cách khác, triết lý là tri thức, trí tuệ ở tầm khái quát, có tác dụng định hướng trong nhận thức và hành động. Triết lý không phải là một môn khoa học mà triết lý là những tư tưởng mang tính triết học, có vai trò định hướng cho cách sống, đạo lý sống của một cá nhân, cộng đồng. Cũng có thể nói triết lý là triết học đã được vận dụng vào một trường hợp cụ thể, gắn với cuộc sống thực ở một cấp độ hoặc một phạm vi nào đó, và giáo dục là một lĩnh vực mà triết lý đã được vận hành trong đó.

2.1.2. Vai trò của tôn giáo đối với giáo dục

Bên cạnh những mặt tích cực, tôn giáo cũng có cả những mặt hạn chế bởi không có gì được xem là hoàn hảo, song điều đáng nói là tôn giáo có những đóng góp quan trọng trong hệ thống giáo dục công và xã hội. Tôn giáo đã hỗ trợ sinh viên phát triển các khía cạnh về đạo đức được xã hội chấp nhận bên cạnh việc đóng góp cho sự thịnh vượng của xã hội nói chung. Trên thực tế, tôn giáo đã góp phần làm giảm tỷ lệ tội phạm. Vì vậy, ta nên ủng hộ việc các trường học đưa tôn giáo vào chương trình giảng dạy của họ.

2.2. Cơ sở thực tiễn của luận án về ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia

Đối với các tín đồ Malaysia, giáo dục Islam giáo là điều cần thiết. Giáo dục Islam giáo phát triển và phù hợp với các sự kiện hiện tại. Mục đích vẫn là phát triển một thể hệ Rabbani (thần thánh) tuân theo tín ngưỡng Islam giáo và như một pháo đài để giữ cho người Malaysia không bị vướng vào những hành động *munskar* (xấu) bị

Islam giáo cấm đoán. Trên thực tế, Chính phủ Malaysia đã trao cho người dân quyền tự do hoàn toàn để đào sâu kiến thức về Islam giáo. Đó là biểu tượng của nền dân chủ để công dân có được các quyền của mình với tư cách là người Malaysia. Điều này có thể được chứng minh qua những nỗ lực của chính phủ trong việc tạo cơ hội rộng mở nhất có thể để hệ thống giáo dục Islam giáo phát triển mạnh mẽ. Vì vậy, các nhà truyền giáo đã tận dụng lĩnh vực này để tiếp tục thực hiện trật tự Islam giáo, đảm bảo cho Islam giáo phát triển mạnh mẽ ở Malaysia.

CHƯƠNG 3. TRIẾT LÝ GIÁO DỤC ISLAM GIÁO VÀ VAI TRÒ CỦA NÓ TRONG GIÁO DỤC

3.1. Nguồn gốc và mục đích của giáo dục Islam giáo

- Những nền tảng căn bản định hình giáo dục Islam giáo

Kinh Qur'an, Hadith, tác phẩm Ả Rập cổ đại, quan điểm về triết lý giáo dục Islam giáo cổ đại và hiện đại là những nền tảng căn bản định hình triết lý giáo dục Islam giáo.

- Mục đích của giáo dục Islam giáo

Mục đích của giáo dục Islam giáo là thúc đẩy sự phát triển toàn diện của con người thông qua giáo dục. Sự phát triển toàn diện của một cá nhân sẽ được thực hiện khi đời sống vật chất, tinh thần, đạo đức, cá nhân và xã hội của người đó phát triển một cách đồng đều và bình đẳng. Triết lý giáo dục Islam giáo nhấn mạnh rằng nếu không có sự dẫn dắt của kiến thức được tiết lộ từ Đấng Tạo Hóa, thì không dễ để hiểu được chân lý tối thượng của Ngài.

3.2. Nội dung cơ bản của triết lý giáo dục Islam giáo

Theo tư tưởng triết lý giáo dục trong Kinh Qur'an, Hadith và tư tưởng giáo dục của các học giả Islam giáo cổ đại và hiện đại, triết lý giáo dục Islam giáo được đúc rút, chọn lọc và nhắc lại trong Hội

ngợi Giáo dục Islam giáo thế giới ở Mecca năm 1977 có hình thức và nội dung cụ thể sau:

“Giáo dục phải hướng tới sự phát triển cân bằng toàn diện nhân cách con người thông qua việc rèn luyện tinh thần, đạo đức, trí tuệ, lý trí, cảm xúc và các giác quan. Do đó, giáo dục phải phục vụ cho sự phát triển của con người về mọi mặt: tinh thần, đạo đức, trí tuệ, khả năng sáng tạo, thể chất, khoa học, ngôn ngữ, cả cá nhân và tập thể, đồng thời thúc đẩy mọi khía cạnh hướng tới sự tốt lành và đạt được sự hoàn hảo. Mục đích cuối cùng của giáo dục Islam giáo là thực hiện sự phục tùng hoàn toàn của cá nhân, cộng đồng và nhân loại đối với Allah”

Triết lý giáo dục Islam giáo dù theo quan điểm cổ đại hay hiện đại đều bao gồm một loạt các ý tưởng và thực hành rút ra từ *Kinh Qur'an*, Hadith, siêu hình học, triết học và lòng đạo đức thông thường của Islam giáo..., tất cả đều được tích lũy để cung cấp thông tin cho các bài giảng về học tập, sự phạm và đạo đức.

Nội hàm và ý nghĩa của triết lý giáo dục Islam giáo có thể được hiểu theo nhiều cách khác nhau nhưng đều tập trung vào năm khía cạnh chính như:

Một là, giáo dục để trau dồi tất cả các khía cạnh về trí tuệ, cảm xúc, thể chất và xã hội cũng như tính cách của các tín đồ dựa trên các giáo lý và giá trị Islam giáo, bởi vì mục tiêu cuối cùng của giáo dục Islam giáo là mang lại cho tín đồ một cuộc sống đàng hoàng dựa trên ý thức cộng đồng.

Hai là, trong toàn bộ quá trình phát triển của cá nhân, một quá trình giáo dục toàn diện phải được tạo điều kiện thuận lợi để người học có thể phát triển nhân cách của họ một cách tốt nhất phục vụ cho

những hành động đúng đắn sau này. Từ đó, họ có thể chuẩn bị tốt nhất cho cuộc sống trần thế dựa trên các giá trị và giáo lý Islam giáo.

Ba là, mục đích của một chương trình giáo dục Islam giáo là nâng cao và thúc đẩy hành vi của tín đồ phù hợp và phản ánh tinh thần của tín ngưỡng Islam giáo thông qua việc áp dụng các ý tưởng và khái niệm từ giáo dục.

Bốn là, bản thân mỗi tín đồ và các hoạt động xã hội của họ đều có mục đích nuôi dưỡng một con người phát triển về mọi mặt, bao gồm các khía cạnh về đức, trí, thể, mỹ. Kết quả của hành động này là kiến thức, thái độ, đạo đức và năng lực đạt được sẽ giúp các tín đồ phát triển tích cực trong cuộc sống của họ.

Năm là, luật học Islam giáo cũng nhằm mục đích phát triển tất cả các khía cạnh tính cách của con người bằng cách phục tùng, tuân theo và tôn thờ Allah.

Cuối cùng, một vấn đề nữa cũng cần lưu ý trong nội hàm của triết lý giáo dục Islam giáo là: Islam giáo không bị gạt ra ngoài lề trong thế giới hiện đại, Islam giáo đã và đang hoà nhập vào sự phát triển chung của thế giới hiện đại. Điều đó có nghĩa là, giáo dục Islam giáo ngày nay không chỉ tập trung vào khía cạnh tâm linh, thần thánh mà còn cả khoa học, kỹ thuật. Đặc biệt, giáo dục trong Islam giáo còn phát triển cân bằng giữa giáo dục giá trị và giáo dục trí tuệ, trong đó nhấn mạnh đến giáo dục đạo đức, nhân cách cho người học.

3.3. Vai trò của triết lý giáo dục Islam trong giáo dục

Cũng giống với các xã hội phi Islam giáo, triết lý giáo dục Islam giáo đóng vai trò quan trọng đối với quá trình phát triển giáo dục, là kim chỉ nam cho toàn bộ hoạt động của hệ thống giáo dục Islam giáo.

Tiểu kết chương 3

Trong Islam giáo, giáo dục có ý nghĩa vô cùng quan trọng và được khuyến khích kể từ khi Kinh Qur'an ra đời. Giáo dục Islam giáo cũng bắt nguồn từ đó và là nền tảng để hoàn thiện mọi mặt của đời sống con người. Cùng với Kinh Qur'an, Sunnad (Hadith), là truyền thống truyền miệng được thu thập về Muhammad - truyền thống rất quan trọng trong việc hình thành niềm tin của Muslim. Đối với tất cả các ý định và mục đích, các học thuyết Islam giáo đều có nguồn gốc mạnh mẽ trong Hadith hơn bất cứ nơi nào khác. Những truyền thống này liên quan đến Kinh Qur'an tạo thành nền tảng của hầu hết các học thuyết và thực hành Islam giáo. Do vậy triết lý giáo dục Islam giáo cũng bắt nguồn từ hai nền tảng này với mục đích hướng tới giáo dục các giá trị, luật tục, và đạo đức nhân cách tín đồ.

CHƯƠNG 4. ẢNH HƯỞNG CỦA TRIẾT LÝ GIÁO DỤC

ISLAM GIÁO ĐẾN GIÁO DỤC MALAYSIA

Trải qua 14 thế kỷ, kể từ khi Islam giáo du nhập vào Malaysia (từ thế kỷ VII cho đến thế kỷ XXI), tư tưởng, triết lý giáo dục Islam giáo đã thấm dẫm, ăn sâu vào tư tưởng giáo dục của Malaysia, nhưng trong bối cảnh mới, giáo dục của Malaysia đã có nhiều biến đổi như một phần quan trọng của chiến lược đưa Malaysia trở thành một quốc gia công nghiệp phát triển phù hợp với thế giới hiện đại. Sự chuyển đổi giáo dục của Malaysia diễn ra cả theo chiều hướng tích cực và tiêu cực là do sự ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia cũng diễn ra theo chiều hướng như vậy. Những ảnh hưởng này diễn ra thông qua các kênh truyền tải của chính phủ, các tổ chức, chính sách..., do đó phạm vi ảnh hưởng và đối tượng chịu ảnh hưởng của nó cũng rất sâu rộng.

4.1. Các kênh truyền tải ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia

Khi nói đến ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục của Malaysia, trước tiên phải nhắc đến các kênh tác động, tức là kênh truyền tải ảnh hưởng, tiếp đến là phạm vi ảnh hưởng và đối tượng chịu ảnh hưởng từ triết lý giáo dục Islam giáo.

Mục đích đồng nhất sắc tộc và thống nhất dân tộc thông qua giáo dục của Chính phủ Malaysia cùng với hoạt động của các tổ chức, đảng phái chính trị đã thúc đẩy giáo dục Islam giáo phát triển. Các giá trị Islam giáo được Nhà nước chính thức tiếp nhận và đưa vào hệ thống trường học quốc gia. Trên cơ sở đó, triết lý giáo dục Islam giáo đã trở thành yếu tố cốt lõi trong chính sách giáo dục và ảnh hưởng đến nhiều khía cạnh của giáo dục Malaysia.

4.2. Phạm vi ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục của Malaysia

Triết lý giáo dục Islam giáo tác động đến tầm nhìn, định hướng, mục đích, chính sách cải cách giáo dục, người dạy và người học của Malaysia. Mục đích giáo dục của Malaysia là đào tạo người học phát triển cân bằng toàn diện các khía cạnh từ: đạo đức, tri thức, cảm xúc và tâm vận động. Với mục đích này Malaysia đã vận dụng tư tưởng giáo dục của Islam giáo, cụ thể là lấy giáo dục Islam giáo làm nền tảng, triết lý giáo dục Islam giáo làm cốt lõi để xây dựng Triết lý giáo dục Quốc gia, xây dựng và ban hành luật giáo dục cũng như thực hiện các chính sách cải cách giáo dục qua từng thời kỳ kể từ sau khi Malaysia giành được độc lập năm 1957 và đã đạt được nhiều thành tựu.

4.3. Đối tượng chịu ảnh của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia

Có nhiều đối tượng chịu tác động từ việc vận dụng triết lý giáo dục Islam giáo vào giáo dục của Malaysia chủ yếu là đối tượng

người dạy và người học. Kể từ sau khi giành được độc lập, mục đích của Malaysia là hợp nhất sắc tộc và thống nhất dân tộc thông qua giáo dục. Tuy nhiên, việc Malaysia mong muốn thể hiện bản sắc dân tộc, đề cao tính ưu việt của người Mã Lai dẫn đến những bất cập trong thực hiện các chính sách giáo dục. Điều này dẫn đến những phản đối gay gắt của các cộng đồng dân tộc khác ở Malaysia, đặc biệt là cộng đồng người Hoa và người Ấn Độ. Do đó, nền giáo dục kết hợp giữa phương Tây và Islam giáo của Malaysia còn để lại nhiều hạn chế.

Tiểu kết chương 4

Sự tác động phức tạp giữa một hệ tư tưởng thế tục được áp dụng nghiêm ngặt trong thời kỳ cai trị của thực dân và sự xuất hiện các nhu cầu đương đại về giáo dục Islam giáo đã duy trì quyền bá chủ của người Mã Lai. Xuất phát điểm của chính sách “chia để trị” của người Anh là sự nhị nguyên của hệ thống giáo dục thành giáo dục thế tục và giáo dục tôn giáo. Theo hệ quả của Hiến pháp Liên bang được thành lập sau khi độc lập, cần phải duy trì Islam giáo là tôn giáo chính thức của Malaysia cũng như bảo vệ các quyền của người Mã Lai, và vị trí của giáo dục Islam giáo được cho là cơ chế để bảo vệ họ. Do đó, thông qua Chính phủ, Nhà nước, các chính sách, tổ chức, và đảng phái..., triết lý giáo dục Islam giáo đứng ở vị trí cốt lõi trong nền giáo dục của Malaysia. Từ vị trí quan trọng này, triết lý giáo dục Islam giáo tác động mạnh mẽ đến định hướng, mục tiêu, chính sách, nội dung và phương pháp giáo dục của Malaysia. Mục đích giáo dục của Malaysia là phát triển con người một cách toàn diện về mặt trí tuệ, cảm xúc, kỹ năng, nhân cách để đáp ứng mục tiêu thống nhất dân tộc, phát triển kinh tế - xã hội và hội nhập quốc tế. Do đó, mô hình giáo dục hiện tại của Malaysia đang tiếp tục phát

triển dựa trên nền tảng triết lý giáo dục Islam giáo và Triết lý giáo dục Quốc gia Malaysia.

Trên thực tế, triết lý giáo dục Islam giáo có nhiều ưu điểm song cũng có nhiều mặt hạn chế, mang lại cả những giá trị tích cực và tiêu cực cho giáo dục của Malaysia, nhất là trong việc Malaysia ứng xử với các cộng đồng dân tộc khác trong giáo dục. Khoảng cách và sự phân biệt sắc tộc trong môi trường học đường vẫn còn tồn tại nhiều năm sau độc lập dẫn đến sự bất thành trong nhiều cách thức tiếp cận và thực hiện giáo dục, cho dù mục đích giáo dục của Malaysia là đồng nhất sắc tộc và thống nhất dân tộc.

CHƯƠNG 5. ĐÁNH GIÁ VỀ GIÁO DỤC CỦA MALAYSIA VÀ MỘT SỐ GỢI Ý CHO VIỆT NAM

5.1. Đánh giá chung về giáo dục của Malaysia dưới sự tác động của triết lý giáo dục Islam giáo

5.1.1. Về thành công

Với mô hình giáo dục cách tân của Malaysia, trong đó có sự kết hợp giữa truyền thống và hiện đại cho thấy Malaysia đã vận dụng khôn khéo các hệ giá trị văn hoá tốt đẹp của tôn giáo (Islam giáo) vào trong giáo dục. Thành tích của Malaysia trong tuyển sinh giáo dục các cấp tăng nhanh. Malaysia cũng thành công trong việc dân chủ hoá giáo dục đại học. Sản lượng và chất lượng nghiên cứu được mở rộng nhanh chóng. Giáo dục Malaysia đạt hiệu suất cao trên bảng xếp hạng toàn cầu châu Á. Và việc Islam giáo hoá giáo dục cũng mở ra nhiều cơ hội cho thế giới doanh nghiệp của Malaysia.

5.1.2. Về hạn chế

Islam giáo là tôn giáo có nhiều ưu điểm, song mặt trái của tôn giáo này cũng cho thấy nhiều hạn chế. Với việc nghiêng nhiều hơn về khía cạnh thần học, nền giáo dục của Malaysia còn tồn tại nhiều

khó khăn thách thức thể hiện qua sự thiếu công bằng trong giáo dục, kết quả xếp hạng thể chế của giáo dục đại học thấp, sự bất bình giữa các cộng đồng dân tộc khác nhau, và khiến Malaysia gặp khó khăn trong việc đồng bộ giáo dục giá trị với yêu cầu nguồn nhân lực trong thế giới hiện đại.

5.2. Một vài gợi mở về xây dựng và thực hiện triết lý giáo dục của Việt Nam

5.2.1. Vận dụng các giá trị tích cực của tôn giáo vào giáo dục

Trong giai đoạn hiện nay, thế giới nói chung và Việt Nam nói riêng đang ngày càng khẳng định và đề cao vai trò của tôn giáo đối với quá trình phát triển kinh tế-xã hội của quốc gia. Đặc biệt, những giá trị nhân văn, nhân bản mà tôn giáo mang lại, biểu hiện rõ nét nhất là các giá trị đạo đức, văn hoá, trong đó giá trị lớn nhất của đạo đức tôn giáo là góp phần duy trì đạo đức xã hội, hoàn thiện nhân cách cá nhân, hướng con người đến Chân - Thiện - Mỹ. Do đó, việc tiếp thu, chọn lọc, và vận dụng các giá trị tích cực của tôn giáo như: giáo dục đạo đức, lối sống; sự kết hợp giữa truyền thống và hiện đại; giáo dục niềm tin... là những giá trị nên được xem xét, chọn lọc và tiếp biến vận dụng trong giáo dục của Việt Nam nhằm đào tạo người học phát triển cả về tri thức và đạo đức và có kỹ năng làm chủ nguồn tri thức đó trong tương lai. Để thực hiện thành công mong muốn đó, Việt Nam cần xây dựng và hình thành trích dẫn triết lý giáo dục mới phù hợp với bối cảnh hiện tại của đất nước.

Tiểu kết chương 5

Giáo dục của Malaysia có lịch sử lâu đời, từ trước Thế chiến thứ hai (năm 1824 đến năm 1957) và kể từ đó, giáo dục Malaysia tiếp tục cải cách cho đến hiện nay. Mặc dù, hệ thống giáo dục của Malaysia là một trong những hệ thống giáo dục có chất lượng hàng

đầu khu vực. Tuy nhiên, trong bối cảnh toàn cầu hoá hiện nay với sự cạnh tranh gay gắt và hội nhập quốc tế cao cùng với những hạn chế còn tồn tại của nền giáo dục trong quá khứ, Malaysia phải nỗ lực để cải cách nền giáo dục của họ dựa trên TLGD quốc gia, trong đó chú trọng đến phát triển mạnh mẽ hơn khả năng cá nhân một cách toàn diện và tích hợp để tạo ra những công dân vừa có đức vừa có tài cũng như phát triển hài hoà về mặt thể chất.

Hệ thống giáo dục của Malaysia đào tạo những con người có tri thức, có năng lực và có chuẩn mực đạo đức cao, có trách nhiệm, khả năng đem lại hạnh phúc cho bản thân góp phần vào sự phát triển hài hòa của gia đình, xã hội và đất nước. Hệ thống giáo dục Malaysia hướng đến các mục tiêu như: tiếp cận toàn diện với giáo dục, đảm bảo chất lượng, sự công bằng, thống nhất, đảm bảo hiệu quả cao trong giáo dục. Đây được xem là mục tiêu xuyên suốt, và được thực hiện đồng bộ mà không xem nhẹ bất cứ mục tiêu nào trong chiến lược đổi mới giáo dục quốc gia.

KẾT LUẬN

Từ những kết quả nghiên cứu rút ra từ luận án, có thể đi đến những kết luận quan trọng sau:

Thứ nhất, ở khu vực Đông Nam Á, Malaysia là quốc gia đa sắc tộc, đa văn hoá, và đa tôn giáo, trong đó Islam giáo là tôn giáo chính thức, có nhiều đặc quyền, đặc lợi, và ảnh hưởng sâu sắc đến mọi mặt của đời sống kinh tế - xã hội Malaysia. Nhìn lại lịch sử có thể thấy rằng, sau khi Islam giáo du nhập vào Malaysia, Islam giáo hoá ở Malaysia bằng con đường giáo dục. Ban đầu, giáo dục Islam giáo ở Malaysia khá phát triển, sau đó có sự mai một do xâm chiếm thuộc địa. Tuy nhiên, với sức mạnh của mình, Islam giáo vẫn khơi dậy

được tiềm thức, niềm tin của người dân Malaysia để tồn tại và phát triển và có ảnh hưởng mạnh mẽ đến nền giáo dục của Malaysia.

Thứ hai, trước thời kỳ thuộc địa, Malaysia không có mô hình giáo dục cụ thể, giáo dục lúc bấy giờ chủ yếu là đọc *Kinh Qur'an* và học các giáo lý tôn giáo. Đến thời kỳ thuộc địa, dưới sự cai trị của người Anh, hệ thống giáo dục của Malaysia là giáo dục thể tục, vận hành chủ yếu mang lại quyền lợi cho người Anh. Sau khi giành được độc lập, Malaysia đã nhanh chóng cải cách hệ thống giáo dục của mình nhằm mục đích đồng nhất sắc tộc và thống nhất dân tộc. Các chương trình cải cách chính sách giáo dục của Malaysia không hoàn toàn loại bỏ mô hình giáo dục của người Anh mà trên cơ sở đó nó được kết hợp với giáo dục truyền thống (giáo dục Islam giáo). Chính vì vậy, giáo dục Islam giáo được đưa trở lại trường học và dần hội nhập vào hệ thống giáo dục quốc gia. Tuy nhiên, chương trình cải cách giáo dục này cũng vấp phải những vấn đề trong việc đồng nhất sắc tộc. Cộng đồng những người nhập cư (người Hoa, người Ấn) ở Malaysia không hoàn toàn ủng hộ cho việc làm này. Song, để khẳng định bản sắc và tính ưu việt của người Mã Lai, đổi mới giáo dục và cải cách giáo dục ngày càng được mở rộng về mặt phạm vi và nội dung thông qua các Đạo luật giáo dục và Triết lý giáo dục Quốc gia. Trong quá trình xây dựng và hình thành Triết lý giáo dục Quốc gia, Malaysia có tính đến các yếu tố tôn giáo do dòng người nhập cư mang lại, trong đó lấy tôn giáo Islam giáo làm nền tảng. Do đó, triết lý giáo dục Quốc gia và các chương trình giáo dục mới được triển khai trên nền tảng triết lý giáo dục Islam giáo.

Thứ ba, để bắt kịp tốc độ phát triển kinh tế nhanh chóng của thế giới hiện nay, mô hình giáo dục tích hợp của Malaysia (giáo dục Islam giáo và giáo dục quốc gia) được triển khai thực hiện ở các cấp

học từ mầm non đến giáo dục đại học. Kết quả là Malaysia đã đạt được nhiều thành tựu và trở thành một trong 10 quốc gia có hệ thống giáo dục phát triển tiên tiến trên thế giới và đứng ở vị trí thứ 3 trong khu vực.

Thứ tư, có thể nói rằng, Islam giáo có vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội nói chung và phát triển giáo dục nói riêng của Malaysia. Trong lĩnh vực giáo dục, triết lý giáo dục Islam giáo đã góp phần định hình nền giáo dục Malaysia và là công cụ để thống nhất sắc tộc ở Malaysia. Sự ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia thông qua nhiều kênh truyền tải khác nhau từ Nhà nước, chính phủ đến các tổ chức, chính sách... Triết lý giáo dục Islam giáo cũng tác động đến nhiều khía cạnh, phạm vi, đối tượng người dạy, người học... của hệ thống giáo dục. Tính hiệu quả của triết lý giáo dục Islam giáo là điều không thể phủ nhận thông qua sự chuyển mình nhanh chóng của đất nước. Hơn nữa, những ưu điểm của giáo dục Islam giáo và đặc biệt là các giá trị đạo đức và luân lý của Islam giáo được áp dụng theo *Kinh Qur'an* và truyền thống Hadith là những giá trị đóng vai trò quan trọng trong xây dựng và định hình nhân cách con người. Malaysia đã vận dụng một cách khôn khéo những giá trị này vào trong giáo dục của họ và kết hợp nó với những giá trị giáo dục hiện đại để đổi mới nền giáo dục trong thế kỷ 21. Hệ thống giáo dục Malaysia hướng tới các mục tiêu như: tiếp cận toàn diện với giáo dục, đảm bảo chất lượng, sự công bằng, thống nhất, đảm bảo hiệu quả cao trong giáo dục. Công dân Malaysia được đào tạo để trở thành những người có tri thức, có năng lực và có chuẩn mực đạo đức cao, có trách nhiệm, khả năng đem lại hạnh phúc cho bản thân góp phần vào sự phát triển hài hòa của gia đình, xã hội và đất nước. Đây được xem là mục tiêu xuyên suốt, và được thực

hiện đồng bộ mà không xem nhẹ bất cứ mục tiêu nào trong chiến lược đổi mới giáo dục quốc gia. Mục đích cuối cùng của giáo dục là phát triển con người một cách cân bằng toàn diện về đức, trí, thể, mỹ. Trong thời đại toàn cầu hoá hiện nay, Malaysia nhấn mạnh sáu phẩm chất then chốt (Tri thức, Kỹ năng tư duy, Kỹ năng lãnh đạo, Thông thạo ngoại ngữ, Đạo đức và tinh thần, Bản sắc văn hóa). Điều này càng khẳng định rằng, dù ở thời đại nào, trong mọi hoàn cảnh, giáo dục của Malaysia vẫn nhấn mạnh đến yếu tố đạo đức và tinh thần. Có lẽ đối với Malaysia, đây là yếu tố then chốt để xây dựng một con người hoàn chỉnh, đáp ứng với yêu cầu của thế kỷ 21 và xa hơn.

Mặc dù vậy, song sự phát triển nhanh chóng của giáo dục Islam giáo và sự tác động của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục Malaysia mang lại cho Malaysia cả những thành công và hạn chế và không phải lúc nào cũng nhận được những phản ứng tích cực. Những hạn chế mà triết lý giáo dục Islam giáo mang lại cho Malaysia khi nó được vận hành ở vị trí cốt lõi của hệ thống giáo dục có thể kể đến như: sự thiên lệch giữa giáo dục tâm linh và giáo dục hiện đại, sự bất bình của những cộng đồng dân tộc (người Hoa, người Ấn và một số cộng đồng dân tộc nhỏ khác) trong tiếp cận giáo dục, trong thi cử, kiểm tra và đánh giá... Đây được xem là những vấn đề nan giải trong nỗ lực phát triển một hệ thống giáo dục tích hợp nói riêng của Malaysia và đáp ứng mục tiêu thống nhất dân tộc của Malaysia.

Tuy nhiên, cho dù trong hoàn cảnh nào, thực tế đã diễn ra làm sao vẫn không thể phủ nhận rằng, nền giáo dục của Malaysia chịu tác động không nhỏ từ triết lý giáo dục Islam giáo và mô hình giáo dục tích hợp của Malaysia hiện nay được xem là đang đi đúng hướng. Bởi xét theo quy luật của tự nhiên và quan điểm của Islam giáo, vạn vật trên trái đất đều có hai mặt của nó là tích cực và tiêu cực, ưu

điểm và hạn chế, mọi thứ sinh ra đều không hoàn hảo mà con người không phải là một ngoại lệ. Do đó, những hạn chế trong giáo dục của Malaysia còn tồn tại, và cần được khắc phục là điều dễ hiểu. Bản thân tác giả luận án cho rằng, với những nỗ lực, tầm nhìn có chiến lược của Malaysia hiện nay trong phát triển giáo dục cho tương lai, chắc chắn Malaysia sẽ giải quyết được những khó khăn, thách thức phía trước và hướng tới một nền giáo dục xuất sắc ở khu vực và thế giới, đáp ứng với khát vọng của chính phủ cũng như của toàn dân.

Đối với Việt Nam, giáo dục của Việt Nam cũng đã, đang và tiếp tục phát triển. Những thành tựu giáo dục đạt được của Việt Nam là điều chúng ta không thể phủ nhận. Song, cũng cần nhìn nhận thực tế một cách khách quan rằng, giáo dục của Việt Nam còn tồn tại cả những yếu điểm, đặc biệt là những vấn đề liên quan đến giáo dục giá trị, đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên mà hệ lụy của nó là những vấn đề không nhỏ đối với ngành giáo dục nói riêng và toàn xã hội nói chung. Do đó, Việt Nam cần tiếp tục nghiên cứu, tham khảo, học hỏi kinh nghiệm quốc tế, đơn cử như trường hợp Malaysia, nhất là trong tiếp thu, chọn lọc, vận dụng một số khía cạnh tích cực của tôn giáo *trên cơ sở tiếp biến* cho phù hợp với giáo dục của Việt Nam và trong xây dựng một triết lý giáo dục *mới* của Việt Nam, cho dù có sự khác biệt lớn giữa hai thể chế: Nhà nước Islam giáo thế tục và Nhà nước xã hội chủ nghĩa. Tuy nhiên, hệ giáo dục giá trị của tôn giáo, nhất là giáo dục đạo đức có những nội dung rắn dạy, định hình nhân cách con người chắc chắn có những giá trị để chúng ta tham khảo, góp phần đưa nền giáo dục của Việt Nam bắt kịp với sự phát triển nhanh chóng của các nền giáo dục tiên tiến trên thế giới.

Như vậy, luận án đã cố gắng luận giải những vấn đề lý luận và thực tiễn về ảnh hưởng của triết lý giáo dục Islam giáo đến giáo dục

Malaysia, song kết quả nghiên cứu còn nhiều hạn chế do đề tài luận án thuộc phạm trù rất khó để triển khai thực hiện, phải sử dụng cùng lúc nhiều phương pháp nghiên cứu mà không có phương pháp nào được coi là chính và phương pháp nào được coi là phụ. Ngoài ra, chủ đề nghiên cứu về Islam giáo thường đặt ra những vấn đề nhạy cảm, ít nhiều tác động đến quan điểm nhận định của người viết. Trong khi đó, tác giả là người không biết tiếng Ả Rập, những thông tin, số liệu về triết lý giáo dục Islam giáo, nhất là những nội dung của *Kinh Qur'an* chủ yếu được thu thập và luận giải từ những bản dịch bằng tiếng Anh, và chưa được thống kê, cập nhật một cách đầy đủ, còn thiếu đồng bộ, thống nhất giữa các cơ quan, tổ chức mà tác giả tham khảo dẫn đến những nhận xét, đánh giá của tác giả về vấn đề nghiên cứu đặt ra còn ở một mức độ nhất định. Chính vì vậy, kết quả nghiên cứu và những đóng góp của luận án cho ngành Đông phương học và Tôn giáo học ở Việt Nam mới chỉ là bước đầu và cần có những nghiên cứu chuyên sâu hơn.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Vũ Thị Thanh (2019), “Giáo dục Islam giáo ở Trung Đông”, *Tạp chí Nghiên cứu Châu Phi và Trung Đông* (7), tr. 21-30, ISSN 1859-0591.
2. Vũ Thị Thanh (2029), “Chính sách ngôn ngữ trong giáo dục của Malaysia”, Kỷ yếu Hội thảo Khoa học “Cán bộ trẻ và sinh viên sau Đại học năm 2019”, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, tr. 125-141, ISBN 978-604-9928-74-1.
3. Vũ Thị Thanh (2021), “Islam giáo và giáo dục trong các xã hội Trung Đông”, *Kỷ Yếu Hội thảo Quốc gia “Ngôn ngữ và Văn hoá Á Rập trong bối cảnh giao lưu hội nhập và phát triển”*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, tr 55-57, ISBN 978-604-324-656-8.
4. Vũ Thị Thanh (2022), “Giáo dục Islam giáo và thách thức: Nhìn từ góc độ lịch sử, chính trị, văn hoá – xã hội”, *Tạp chí Nghiên cứu Châu Phi và Trung Đông* (5), tr. 12-21, ISSN 1859-0591.
5. Vũ Thị Thanh (2022), “*Higher Education for Interregional Collaboration in Malaysia: Lessons for Viet Nam*”, International book publishing project, Nomos Publishing House (Germany) of the Faculty of Oriental Studies, pp. 173-186, ISBN 978-3-7560-0462-1
6. Vũ Thị Thanh (2022), “Education Philosophy in Islam”, *The first international Conference On the Issues of Social Sciences and Humanities*, Vietnam National University Press, Ha Noi, pp. 909, ISBN 978-604-9962-20-2.
7. Vũ Thị Thanh (2022), “Islamic Education: The Main Path of Islamization in Southeast Asia”, *The first international Conference On the Issues of Social Sciences and Humanities*, Vietnam National University Press, Ha Noi, pp. 247-264, ISSN 1859-0591, ISSN 1859-0591
8. Vũ Thị Thanh (2023), Triết lý giáo dục Islam giáo của Malaysia và một vài hàm ý cho Việt Nam, *Tạp chí Nghiên cứu Châu Phi và Trung Đông* (7), tr. 20-28, ISSN 1859-0591.
9. Vũ Thị Thanh (2024), “The Philosophy of Islam in Education and Its Impact on Malaysian Education”, *The Second International Conference on the Issue of Social Sciences and Humanities*, Vietnam National University Press, Ha Noi, pp. 322-336, ISBN 978-604-43-1656-7.

